

پایه دانش، نوآوری و خلاقیت باشد. منابع طبیعی هرچند اهمیت دارند، اما مزیت رقابتی پایدار کشورها را سرمایه انسانی، فناوری و نوآوری تعیین می‌کند. خوشبختانه ایران از نظر نیروی انسانی متخصص ظرفیت بسیار ارزشمندی در اختیار دارد و باید شرایطی فراهم شود که این ظرفیت در خدمت توسعه اقتصادی کشور قرار گیرد. سپهری در پایان با تبریک سالروز تأسیس جهاد دانشگاهی اظهار کرد: این نهاد از ابتدای شکل‌گیری خود تلاش کرده است میان دانشگاه و نیازهای واقعی جامعه پیوند برقرار کند و امروز نیز می‌تواند در تحقق شعار اقتصاد دانش‌بنیان، اشتغال‌آفرین و فناوری‌محور نقشی تعیین‌کننده داشته باشد. بی‌تردید آینده بازار کار ایران بیش از گذشته به میزان موفقیت ما در تجاری‌سازی دانش، توسعه نوآوری و تبدیل ظرفیت‌های علمی به کسب‌وکارهای پایدار وابسته است و سازمان تجاری‌سازی فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان جهاد دانشگاهی می‌تواند یکی از مهم‌ترین بازیگران این مسیر باشد.

از نظر علمی توانمند هستند، اما در زمینه‌هایی مانند مدیریت کسب‌وکار، بازاریابی، مذاکره با سرمایه‌گذاران و توسعه بازار نیازمند آموزش و حمایت هستند. به همین دلیل، تجاری‌سازی فناوری تنها انتقال یک دانش فنی نیست، بلکه فرآیندی است که باید خدمات مشاوره‌ای، آموزشی، حقوقی، مالی و مدیریتی را نیز در بر گیرد. وی افزود: جهاد دانشگاهی در طول بیش از چهار دهه فعالیت خود نشان داده است که توانایی انجام چنین مأموریت‌هایی را دارد. این نهاد همواره تلاش کرده است آموزش، پژوهش، فناوری و نیازهای جامعه را در کنار یکدیگر قرار دهد و امروز نیز سازمان تجاری‌سازی فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان می‌تواند با تکیه بر این تجربه، نقش مؤثرتری در توسعه اقتصاد دانش‌بنیان کشور ایفا کند.

♦ ستفا می‌تواند بازیگر خوب تجاری‌سازی باشد

این پیشکسوت حوزه اشتغال‌خاطر نشان کرد: امروز بیش از هر زمان دیگری باید به سمت اقتصادی حرکت کنیم که ارزش‌آفرینی آن بر

رئیس اسبق مؤسسه کار و تأمین اجتماعی ادامه داد: همچنین ضروری است در اجرای پروژه‌های بزرگ ملی، موضوع انتقال فناوری و استفاده از توان علمی و مهندسی کشور به عنوان یک الزام مورد توجه قرار گیرد. بسیاری از کشورهای موفق توانسته‌اند از طریق پروژه‌های ملی، ظرفیت فناورانه داخلی خود را ارتقا دهند و فرصت‌های گسترده‌ای برای اشتغال نیروهای متخصص ایجاد کنند.

وی با تأکید بر اینکه توسعه فناوری باید متناسب با مزیت‌های اقتصادی و منطقه‌ای کشور باشد، گفت: ایران در حوزه‌هایی مانند صنایع معدنی، فولاد، انرژی، پتروشیمی، کشاورزی، صنایع غذایی، تجهیزات پزشکی و فناوری‌های نوظهور ظرفیت‌های قابل توجهی دارد. اگر سیاست‌های تجاری‌سازی بر پایه این مزیت‌ها طراحی شود، می‌توان ضمن افزایش بهره‌وری، فرصت‌های شغلی گسترده و پایداری در سراسر کشور ایجاد کرد.

سپهری با بیان اینکه توسعه فرهنگ کارآفرینی نیز بخشی جدایی‌ناپذیر از اقتصاد دانش‌بنیان است، اظهار کرد: بسیاری از صاحبان ایده

دکتر سیدمحمد مقیمی، استاد دانشگاه تهران و رئیس کرسی کارآفرینی یونسکو، معتقد است در عصر حاضر، قدرت کشورها نه با تعداد مقالات علمی، بلکه با توانایی تبدیل دانش به فناوری، فناوری به محصول، محصول به ثروت و ثروت به اقتدار ملی سنجیده می‌شود.

دکتر مقیمی در گفت و گو با خبرنگار بازارکار گفت: سازمان تجاری‌سازی فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان جهاد دانشگاهی (ستفا) مأموریتی فراتر از حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان دارد و هدف آن تکمیل حلقه‌های مفقوده زنجیره نوآوری است.

«اقتدار فناورانه چیست؟»

مقیمی اقتدار فناورانه را توانایی کشور در خلق، جذب، توسعه، بومی‌سازی و به‌کارگیری فناوری می‌داند که به استقلال راهبردی، امنیت ملی، رشد اقتصادی، رفاه اجتماعی و نفوذ بین‌المللی می‌انجامد. زنجیره این اقتدار از تولید دانش در دانشگاه‌ها آغاز شده و با تبدیل دانش به فناوری، فناوری به ثروت و ثروت به قدرت ملی تکمیل می‌شود.

«چالش «دره مرگ فناوری» در ایران»

به باور مقیمی، ایران در تولید علم پیشرفت چشمگیری داشته، اما در حلقه تبدیل دانش به فناوری با چالش جدی مواجه است. مشکل اصلی، کمبود دانش نیست، بلکه ضعف در سازوکارهای انتقال پژوهش به صنعت و بازار است. او از اصطلاح «دره مرگ فناوری» برای توصیف مرحله‌ای استفاده می‌کند که بسیاری از فناوری‌ها پیش از ورود به بازار متوقف می‌شوند. عوامل اصلی این پدیده عبارت‌اند از:

- نبود سرمایه‌گذاری خطرپذیر
- ضعف ارتباط دانشگاه و صنعت
- کمبود شبکه‌های تجاری‌سازی
- فقدان سازوکارهای توسعه بازار

«ما موریت‌های کلیدی ستفا از نگاه مقیمی»

۱. شناسایی فناوری‌های قابل تجاری‌سازی

همه دستاوردهای پژوهشی قابلیت تبدیل به محصول ندارند. ستفا باید بر اساس نیاز بازار، سطح آمادگی فناوری، امکان تولید صنعتی و مزیت رقابتی، فناوری‌های مستعد را غربالگری کند تا از هدررفت منابع جلوگیری شود.

۲. حمایت از توسعه نمونه اولیه

بسیاری از دستاوردهای علمی پس از اثبات اولیه، برای تبدیل به محصول نیازمند طراحی مهندسی، آزمایش‌های صنعتی و تکمیل فرآیند توسعه هستند؛ مرحله‌ای هزینه‌بر و پرریسک که بدون حمایت تخصصی به نتیجه نمی‌رسد.

۳. تأمین مالی در مراحل پرریسک

بسیاری از فناوری‌ها دقیقاً زمانی شکست می‌خورند که هنوز درآمدی ندارند اما به سرمایه نیاز دارند. ستفا باید با ایجاد ارتباط با صندوق‌های سرمایه‌گذاری خطرپذیر و تأمین سرمایه

دکتر سید محمد مقیمی:

هدف ستفا تکمیل حلقه‌های مفقوده زنجیره نوآوری است

از پایان، مشتری مشخصی ندارند. ستفا باید نیازهای صنایع را شناسایی و به ظرفیت‌های دانشگاهی و شرکت‌های فناوری متصل کند.

«اشتغال دانش‌بنیان و جلوگیری از مهاجرت نخبگان»

مهم‌ترین سرمایه کشور، نیروی انسانی متخصص است. اگر امکان تبدیل دانش و خلاقیت به کسب‌وکار فراهم نشود، نخبگان به سمت فرصت‌های خارج از کشور هدایت می‌شوند. ستفا با ارائه آموزش‌های کارآفرینی، مشاوره، حمایت مالی اولیه و اتصال به صنایع، پژوهشگران را به کارآفرین فناوری تبدیل می‌کند.

همکاری با زیست‌بوم علم و فناوری

همکاری ستفا با پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد، دانشگاه‌ها و سایر نهادهای زیست‌بوم نوآوری ضروری است. پارک‌ها زیرساخت استقرار و رشد اولیه شرکت‌ها را فراهم می‌کنند و ستفا با تمرکز بر تجاری‌سازی و توسعه بازار، حلقه‌های پایانی زنجیره نوآوری را تکمیل می‌کند.

«جمع‌بندی: ستفا، معمار زیست‌بوم نوآوری کشور»

مأموریت ستفا فراتر از حمایت از چند شرکت دانش‌بنیان است. این سازمان باید به معمار زیست‌بوم نوآوری کشور تبدیل شود؛ نهادی که دانشگاه، صنعت، سرمایه‌گذار و بازار را در شبکه‌ای منسجم به هم متصل کند. در چنین الگویی، دانش به فناوری، فناوری به کسب‌وکار، کسب‌وکار به اشتغال و اشتغال دانش‌بنیان به ثروت و اقتدار ملی تبدیل می‌شود. آینده اقتصاد ایران در گرو تکمیل همین زنجیره ارزش است که می‌تواند سرمایه علمی و انسانی کشور را به موتور محرک توسعه پایدار، رقابت‌پذیری اقتصادی و اقتدار فناورانه تبدیل کند.

